RUSKI INWALID

№ 189.

CZWARTEK 16. Sierpnia 1817 roku

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomości Kraiowe: s Peterzburga. Królestwo Polskie. Wiadomości. zagraniczne: Francyia. Wyiątek z gazety Kazańskiey.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

s Peterzburga 16 Sierpnia.

Następuiąca ofiara żołnierza Rossyyskiego na rzecz iego współbraci, niepotrzebuie ozdob stylu, wyrazy własne ofiaruiącego pochodzące s prostego serca, są dowodem szlachetnych uczuć iego, zdobią oraz i ukraszaią dar, który przynosi. Pismo iego w takiem iest brżmieniu.

,,Będąc uwolnionym od służby woienney s pułku 3 regularnego Kozaków Ukraińskich s przyczyny ran odniesionych, kiedym w dolęgliwościach moich i ranach do tego stopnia znalazł ulgę, iż mogę przez własno ręczną pracę utrzymać życie; przesyłam przy pismie ninieyszem wydane mnie s pomienionego pułku zaświadczenie, na mocy którego, mam odbierać coroczną pensyią przywiązaną do orderu, danego mnie 1 Maia 1816 roku, i naypokorniey upraszam, aby opłata łaskawie mnie przenaczona, użytą była na zawsze na rzecz takich, którzy s przyczyny kalectwa i ran niemaią sposobności i naygwałtowniey szych zadowolnienia potrzeb.

Uwolniony od służby pod-oficer
Ian Wasilewicz Zotow.

z Dubosar
Czerwca 17 dnia
1817 roku.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Dalszy ciąg Postanowienia Numiestnika Królewskiego o Pocztach Królewskich.

TYTUŁ III.

Portoryum od korespondencyi władz, i pieniędzy Skarbowych.

Art: 30. Wszelkie korrespondencye Władz, bądź pocztami konnemi bądź wozowemi odsyłane, podlegać będą taxie i opłacie portoryi, z tą tylko różnicą, że iedne z nich opłacać będą *porto* gotowizną, drugie zaś taxowane tylko zostaną a mieszczone w rachunkach pocztowych, przez Skarb *pro persoluto* iako superaty przyymówane będą.

Portoryum opłacać będą:

A. *w całkowitości taxy Tytułu II. Artykułu 15 gotowizną.*

1. Wszelkie podania prywatne do rozmaitych Władz, i odpowiedzi na nie.
2. Korrespondencya Władz tycząca się interessów prywatnych. lub ściągaiąca się do podległych sobie urzędów, która w sobie napomnienia, kary, excytatorya, interessa kaucyyne, defraudacyyne, translokacyyne, urlopy, nominacye, patenta, gratyfikacye, i inne wszelkie iakiebądz interessa prywatne obeymuie; na rezolucyach takowych ma bydz zawsze położona rubryka na kopercie: *Interes prywatny*, Expedycye zaś podobne przez odbieraiącego całkowicie opłacane będą.

Niemniey opłaty za korrespodencye Władz sądowych w interessach osób prywatnych, przez obrońców od stron umocowanych pocztamtom uiszczane bydź maią.
3. Korrespondencya Dyrekcyi loteryi i pieniądze loteryyne.
4. Korrespondencya w interessash dóbr i lasów narodowych, tudzież koronnych z dzierżawcami, i pieniądze do kass kraiowych wchodzące.
5. Korrespondencya administracyi ogniowey, również i iey składki.
6. Wszelka korrespondencya w interessach stron i przesyłanie aktów do spraw partykularnych należących, bez wyiątku, między sądami cywilnemi.
7. Materyały stęplowane, materyały do pisania i wszelkie narzędzia (*utensilia*) do służby Rządowey potrzebne.
8. Druki celne, akcyzowe i konsumpcyyne.
9. Korrespondencye wszelkie w interessach dzierżawy dochodów z tabaki i soli, i pieniądze z tych źródeł pocztą przesyłane.
10. Korrespondencya wszelka osób duchownych między sobą.
11. W dwóch trzecich częsciach taxy pieniężney tytułem II artykułem 15 ustanowioney gotowizną wszelkie pieniądze do kass Rządowych wpływaiące.

Artykuł 31.

B. *Portoryum opłacać będą przez porachunek podług tax w tytule II artykule 15 ustanowionych,*

1. Korrespondencye Ministrów do władz im podległych, i nawzaiem od tychże do nich adressowane, iedynie w interessach służby.
2. Wszelka korrespondencya Władz kraiowych zwierzchnich w interessach służby publiczney, to iest, istotnie rządowych, militarnych, szkolnych, lekarskich celnych, do podległych im urzędów i officyalistów adressowąna, wraz z należnemi do niey aktami i annexami, iako też i rapporta, oraz odpowiedzi w powyższych interessach Rządowych przez niższe urzędy do Władz wyższych przesyłane.
3. Korrespondencya Kommissyi Sprawiedliwości z sądami, oraz między temiż, zawieraiąca ogłoszenie w sobie i urządzenie Władz sądowniczych, i rapporta urzędowe; processa wszelkie kryminalne w interessach służby kraiowey, iako też ubogich do inkwizycyi pociągnionych; wszystkie interessa ubogich i sierot funduszów żadnych niemaiących; skoroby te iednak maiątki swe drogą prawa odzyskały, prenotowane *porto* ma bydź kassie pocztowey gotowizną opłacone.
4. Korrespondencya Prokuratoryi Jeneralney z obowiązkiem notowania Jnstytutów, którychby się tyczyła.
5. Korrespondencya w służbie woyskowey, która służy iedynie tylko kommenderuiącym korpusami, dywizyami, tudzież officerom oddzielne komendy maiącym, gdy ich expedycye do kommenderuiących są adressowane. Nikt zaś z woyskowych w prywatnych interessach od opłaty pocztowey nie iest wolny. Kommissya Woyny wszelkich uchybień ninieyszemu przepisowi ściśle przestrzegać będzie.
6. Korrespondencya iedynie żołnierzy podczas woyny do żon i krewnych adressowana, która na rachunek Rządu ma bydź prenotowana.
7. Wzwyż wymienone korrespondencye gotowemi portoryum poczcie nieopłacaiące, tylko na rachunek zapisywane, powinny bydź pieczęcią urzędową pieczętowane, i mieć na wierzchu koperty napis; *Służba Rządowa cywilna*, lub *Służba woyskowa*. Rubryki takowe poświadczone bydź maią imiennym podpisem Dyrektora lub Naczelnika Kancellaryi albo wydziału lub Sekretarza expedyuiącego, którzy za dostrzeżone nadużycia będą odpowiedzialnymi.

Pocztamty zaś expedyccy, którymby formy tu przepisane brakowały, przyymować onych nie maią na porachunek, lecz żądać od nich opłaty portoryi gotowizną.

8. Przytém zalecamy wszystkim Władzom i Zwierzchnościom kraiowym, aby do expedycyy, uwolnionych od opłaty gotowizną portoryum, nie dozwalano załączać listów i papierów, lub innych pism do korrespondencyi Rządowey nie należących, i aby wszelkie nadużycia wtey mierze podwładnych swoich pilnie dostrzegały. Z tey przyczyny stanowiemy, iż korrespondencye w interessach prywatnych z korrespondencyami Rządowemi przez kancellarye władz w iednych kopertach przesyłane bydz nie maią.

Nadużycia takowe uwalniania od opłaty portoryi podług prawa do rubryki interessu Rządowego niekwalifikuiących się, lub gdy listy podlegaiące opłacie dołączone zostaną do expedycyy wolnych od portoryum w gotowiznie opłacać się maiącym, podpadać maią karze, bez żadnego względu, opłacenia *porto* dziesięć razy zwiększone.

9. Gdyby któren z officyalistów pocztowych, przyymuiąc lub wydaiąc expedycye Rządowe, powziął podeyrzenie, iż w nich zawieraią się korrespondencye opłacie portoryi w gotowiznie podlegaiące, podówczas ma prawo udać się do władzy oddaiącey lub odbieraiącey takową expedycyą, i domagać się otworzenia takowey w iego obecności. Ostróżność zawsze iednak w tey mierze officyalista pocztowy zachować iest obowiązany, i nigdy expedycyy zatrzymywać, lub spóźniać niepowinien.

Art. 32. Expedycye i paki Rządowe bezpłatne pilnieysze i lżeyszey wagi konną pocztą, cięższe zas i niepilne wozową pocztą odsyłane będą.

Wszelkie listy do Kommissyy Rządowych, Izby Obrachunkowey. Dyrektorów ieneralnych, do Prokuratora jeneralnego, i Prezesów Kommissyy Wojewódzkich, iako też do Jenerałów Kommenderuiących okręgami i w Województwach addressowane, czy one w interessie publicznym czy prywatnym są pisane skoro pieczęcią urzędową nie są pieczętowane zawsze powinny bydź *franko* posyłane.

Officyalista pocztowy, któryby list takowy bez opłaty poprzedniczey franko portoryi przyiął i expedyował, zniewolonym bydź ma do zastąpienia z pensyi swoiey.

(*Dalszy ciąg pózniey*)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Francyia

z Paryża 4 Sierpnia. Król poruczył Hrabiemu *Pradel*, aby oznaymił Panu *Gerard* iż z woli królewskiey mianowanym został pierwszym malarzem *Nayiaśnieyszego Pana.*

— W iednem s pism naszych peryodycznych pomiesczony iest następuiący artykuł.

„Dama sławna w świecie z swoiego imienia, godności i rozumu, wstąpiła niedawno do zakonu Panien Karmelitek, w wieku, w którym taki postępek bydz może tylko owocem długiego zastanowienia się i dóyrzałych uwag. Rozumie ta szanowna dama, iz dopełniwszy wielkich obowiązków na ziemi, może ostatnich dni życia swoiego użyć na własne poświęcenie się w zakonie, który służył niegdyś za schronienie znaiomey *Ludwice,* Pani de la *Valliere*, i Pani de Rupelmonde, i tylu innym znakomitym damom.“

Wyiątek z gazety Kazańskiey

(z Rossyyskiego)

Swistoplaska

W mieście Gubernskiem *Wiatce* obchodzi się co rocznie w czwartą sobotę po wielkiey nocy, swięto, które można nazwać wesołem smutnem i dziwacznem, mieszkańcy zaś tameczni nazywaią ie *Swistoplaską.* Obchod tego swięta odbywa się nad rowem znayduiącym się ze strony północney *Wiatki*, przy kaplicy drewnianey, wystawioney na pamiątkę zabitych na tem mieyscu rycerzy na prywatney i nadzwyczayney potyczce, których i zwłoki tuż pogrzebione zostały.— Achociaż historyia niewspomina o tym wypadku, i duchowieństwo nawet, które w tey kaplicy odprawia za dusze rycerzy błagalne mogły, niema u siebie żadnego na to pismiennego dowodu; lecz w dykcyonarzu Rossyyskim Geograficznym zgodnie s podaniem, zawsze iednak bez oznaczenia chronologicznego, wspomina się o tym wypadku następuiącemi słowy: „W 210 lat blisko po zamieszkaniu *Wiatki*, napadł na to

miasto Carewicz *Bektut*, posłany od Cara Tatarskiego *Baktamysza*, a maiąc liczne i zbroyne woysko, zawoiował całą Wiatską krainę, zaiął w niewolę wielu Chrześciian, wielu z nich także zamordował; niektórzy tylko wykupili się od śmierci ceną bogactw i skarbów. I tak zniszczywszy mieszkańców Wiatskich, złupiwszy kray ich cały, powrócił obciążony bogactwami nieszczęśliwych zwyciężonych narodów. Skoro takim sposobem Tatarowie złupili okolice *Wiatki*, natychmiast doszła wieść o tem ich sąsiad z iednegoż idących plemienia, na równinach *Ustiuga wielkiego* osiadłych. Ci tknięci litością nad niedolą mieszkańców *Wiatki*, posłali im na posiłek przeciwko napadaiącym ustawicznie i do ostatka niszczącym nieprzyiaciołom uzbroionych ludzi; lecz ci stali się ofiarą smutnego i niespodzianego trafu, pochodzącego s takiey przyczyny: Mieszkaúcy równin Ustiuga rozumieiąc, iz *Wiatczanie* oblężeni są przez woyska Tatarskie, a chcąc im przynieść posiłek z ostróżnością aby w nieprzyiaciel skim o tem niewiedziano obozie, osądzili za dobre, udać się do *Wiatki* w środ cie mney nocy, w skutek takowego przedsięwzięcia udali się brzegiem rzeki *Wiatki*. Ciemność nocy i wysoka góra na którey stoi to nieszczęliwe miasto, do którego spieszyli na pomoc, zakrywały ich zupełnie przed oczyma ludzkiemi, i tak w naywiększey cichości przybliżaią się do bram mieyskich. Lecz cóż się staie, straż mieyska postrzegłszy u spodu góry ruszaiących się ludzi, wniosła, iż to są nieprzyiaciele, dano natychmiast znak trwogi, na który zbiegli się w mgnie niu oka wszyscy mieszkańcy; i bez doniesie nia straży po mimo ciemność nocy uyrzeli mnóstwo nadchodzącego ludu, a biorąc go za okrutnych nieprzyiacioł, którzy ustawicznie ich niszczą. Wypadaią z miasta, i z wybawicielami swoiemi krwawy bóy staczaią. Rzeź tém była okropnieysza, iż oba narody były w mniemaniu że z nieprzyiacielem walczą gdyż mieszkańcy równin *Ustiuga*, w okropney ciemności nocney, ledwie mogąc rozeznać, iż potykaią się z ludzmi, niemogli wyobrazić, aby to byli ci, których przyszli bronić; owszem rozumieli, iż to są Czeremisy, którzy zawładawszy miastem obywateli spokoynych, byli we wszelkiey gotowości i czuyności. — Takim sposobem przyiacielskie narody zarzynały się wzaiemnié, aż do poki zorza poranna nie oświeciła tey zgrozy. Wtenczas, któż opisać może podziwienie i przestrach wzaiemny; Co za ludzie iesteście? pytaią się *Wiatczanie* widząc przybylców w podobnymże swoiemu ubiorze, iesteśmy mieszkańcy brzegów *Usciuga*, przybyli na posiłek obywatelom *Wiatki*, przeciwko naiezdców pustoszących spokoyne ich zagrody; Niestety z iedney i drugiey zawołano strony, rzucaią się ieden drugiemu na szyię, boleść rozdziera im serca, widzą rodaków, krewnych i przyiaciół nurzaiących się we krwi, zamordowanych ręką ich własną.— Nagle przychodzi im reflexia, rodzi się w sercach podeyrzenie, a nuż czy tu niéma zdrady, szykuią się do boiu, i ten, iescze okropnieyszy bo oświecony promieńmi słońca; iuż tu niema chybionego razu. Boy ten straszny trwał długo, smierć dopiero Wodza narodu Ustiużańskiego *Aiftala* i syna iego *Nestora*, zabitych przez dowodcę przeciwney strony nieiakiegoś Michała *Razsochina* zakończyła wszystko. Ubitych z obustron było więcey 4000 ludzi, którzy wszyscy pogrzebieni zostali na przedmieściu o którymeśmy mowili. — ,,Teraznieysi zaś mieszkańcy Wiatki na pamiątkę tego smutnego zdarzenia obchodzą tam żałobną uroczystość, w czasie którey dawniey, odbywały się bitwy na kułaki, i zawsze kilku ludzi ubito na placu, dzieci zaś przez cały czas tey ręczney walki gwizdały w małe piszczałki, których i teraz w dzień ten w mieyscu tego obchodu przedaią bardzo wiele, a kobiety podzielone na kilka gromad, przez pląsy i skoki wystawiały potyczkę rycerzy których się obchodziła pamiątka. Czas to wszystko odmienił, dawniey albowiem z naypierwszych klass ludzie, byli przytomni i należeli do takowego obchodu, dziś nawet i pospólstwa niewiele się zbiera; zawsze iednak zebrane, szykuie się w dwa szeregi do boiu, ieden zabiera mieysce na pochiłości rowu, a drugi na mogiłach spoczywaiących rycerzy, i kulami ulepionemi z gliny i zasuszonemi biią się wzaiemnie. J teraz iescze niema zdarzenia aby wszyscy z obchodu powrócili żywi i zdrowi.—

W PETERZBURGU

W Drukarni woienney Głównego sztabu IEGO CESARSKIEY MŚCI.